

Sluttrapport «Aktivitets- huset Neven»

«Aktivitets-huset Neven», PMV - Flerkulturelt senter for helse, dialog og utvikling

KIRKENS
BYMISJON

Sluttrapport «Aktivitets- huset Neven»

«Aktivitets-huset Neven», PMV - Flerkulturelt senter for helse, dialog og utvikling

Forord

Hensikten med denne rapporten er å beskrive og dokumentere utviklingen av et aktivitetshus for menn «Aktivitetshuset Neven» hvis prosess ble igangsatt 2015 med midler fra stiftelsen DAM (den gang Ekstrastiftelsen). Tiltaket er initiert av Primærmedisinsk Verksted - flerkulturelt senter for helse, dialog og utvikling (PMV), som er en virksomhet under Kirkens Bymisjon i Oslo. Denne rapporteringen er for en treårig periode (sommer 2017 - desember 2020), men vi vil innledningsvis likevel kort nevne oppstarten av prosjektet i 2015 som bakgrunn for prosjektperioden, da dette ga grunnlag for videreføring av Aktivitetshuset Neven.

Aktivitetshuset har i perioden ansatt en prosjektleder og to prosjektmedarbeidere i deltidstillinger, og hatt mange gode frivillige hjelpere som har muliggjort utvidet åpningstid. Vi ble dessverre nødt til å stenge 12. mars grunnet Koronasituasjonen, og det har vært en sorg for både besøkende og ansatte. Det er mange som har tatt kontakt med PMV og uttrykt et dypt savn over tapet av et trygt sted å komme til, som Neven representerer. En liten trøst er at vi i mars 2020 startet opp en oppsøkende virksomhet med utgangspunkt i tanken om at siden vi ikke lenger kan invitere inn i våre lokaler, må vi gå ut der folk samler seg. Prosjektmedarbeiderne har gjennom hele korona-perioden drevet oppsøkende virksomhet; «Grønlandsvandringen» to ganger i uka, med enkel

servering av kaffe og te, og har gjennom det holdt kontakten med Nevens brukere. Grønlandsvandringen ble startet opp for å spre informasjon om korona, smittevern og myndighetenes retningslinjer under koronapandemien.

Vi takker Stiftelsen DAM for å ha gitt oss mulighet til å realisere et tilbud for menn med minoritetsbakgrunn, og all den gleden det har ført til for både ansatte og de som benytter seg av stedet. Vi jobber i dag med å fortsette driften av Neven, og har fått mulighet til dette i 2021 takket være midler fra Scheiblers legat samt egenfinansiering.

Sammendrag

Målsettingen for prosjektet var å utvikle et aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn i Oslo. I løpet av perioden juni 2017 – 2019 har PMV innfridd dette ved å ha etablert et godt fungerende aktivitetshus på Grønland i Oslo «Aktivitetshuset Neven», heretter kalt Neven.

Neven har utviklet seg til en viktig sosial møteplass for mange menn med minoritetsbakgrunn, hovedsakelig med lang botid i Norge og lite utdanning. Antall deltakere varierer, men rundt 80 unike personer besøker stedet i løpet av måneden, og 40 av disse kommer regelmessig. Deltakerne blir, i tillegg til enkel servering, tilbudt kurs, aktiviteter og individuell oppfølging. Ifølge en ekstern evaluering utført av Kirkens Bymisjons Seksjon for Fag- og tiltaksutvikling (se vedlegg) oppgir deltakerne å ha fått ny innsikt gjennom kurs og temamøter på Neven. Lavterskel helsetilbud og veiledningstjeneste oppleves som positivt av deltakerne og er godt brukt. Disse tjenestene oppleves som hjelp i det daglige livet og vurderes også som en viktig brobyggende tjeneste inn mot det offentlige hjelpeapparatet.

Neven blir drevet av en prosjektleder, to prosjektmedarbeidere og rundt 10 frivillige rekruttert både fra Neven og PMVs brobyggertjeneste. Vi er i god dialog med miljøer som ønsker et større fokus på menn i sitt forebyggende arbeid, og har knyttet til oss gode samarbeidspartnere. Tilbakemeldingene fra minoritetsmiljøene, så vel som

samarbeidspartnere og representanter fra forvaltningen og det norske hjelpeapparatet, er at Neven er et sårt tiltrengt tilbud som inkluderer en gruppe som lett faller utenfor. Vårt tilbud gir flere ensomme noe å gå til og stedet bidrar til å bedre levekårene blant menn med innvandrerbakgrunn i Oslo og er derfor et viktig supplement til offentlige tiltak i arbeidet med å bedre levekårene og integreringen av menn med minoritetsbakgrunn i Oslo.

PMV har klart å videreføre aktivitetshuset ut 2021 og jobber aktivt for å etablere prosjektet i varig og forutsigbar drift.

Innhold

1. Bakgrunn for prosjektet	5
2. Målsetting og målgruppe	6
2.1 Målsetting	6
2.2 Målgruppe	6
3. Prosjektgjennomføring	7
3.1 Møteplass, domino, sjakk og kortspill	8
3.2 Den grønne Neven:	8
3.3 Bonsaitrær	9
3.4 Aktivitetsgruppe for fedre og barn	9
3.5 Aerobic og fysisk trening	9
3.6 Svømming	10
3.7 Et fredelig familieliv	10
3.8 ICDP og foreldreveiledning	11
3.9 Helsekonsultasjoner	11
3.10 PMVs veiledningstjeneste	11
3.11 Informasjonsmøter og eksterne besøk	12
3.12 Temalunsjer	12
3.13 Planlagte aktiviteter	13
4. Samarbeid	14
5. Tidsplan og begrunnelse for eventuelle avvik eller endringer i prosjektet	14
5.1 2020 og COVID 19	15
5.2 Grønlandsvandring	15
6. Metoder	17
7. Resultater, vurdering av resultat- og effektmål	18
8. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	19
9. Vedlegg	19

1. Bakgrunn for prosjektet

Primærmedisinsk Verksted (PMV) er et flerkulturelt senter drevet av Kirkens Bymisjon i Oslo, som primært arbeider med sosial og tverrkulturell brobygging. Majoriteten av både ansatte og PMVs frivillige brobyggere har minoritetsbakgrunn, og de har både språklig- og tverrkulturell kompetanse som er en avgjørende bakgrunn for å utøve godt brobyggerarbeid. PMVs brukere har tradisjonelt bestått av innvandrerkvinner med bakgrunn fra Somalia, Pakistan, Irak, Iran og Marokko, men vi har i flere år arbeidet for å få utvidet brukergruppen. Dette initiativet har ført til at de besøkende på PMV i dag er en mer heterogen gruppe, både hva gjelder landbakgrunn og kjønn.

I forkant av pilotprosjektet hadde vi fått tilbakemeldinger fra PMVs nettverk på at det var et sterkt behov for å styrke aktivitetstilbudet for menn med minoritetsbakgrunn. Vi ønsket å kartlegge hva slags tilbud som fantes spesifikt rettet mot minoritetsmenn, og startet opp et pilotprosjekt i 2015 som skulle utforske omfanget av allerede eksisterende tilbud for minoritetsmenn. Kartleggingen viste tydelig stor mangel på tilbud for målgruppen. Kartleggingen ble også bakgrunnen for å søke om videre utvikling av et aktivitetshus for menn i 2016. I arbeidet med pilotprosjektet engasjerte vi flere somaliske menn med sterkt engasjement for å arbeide med et tilbud rettet mot menn i egne nettverk og miljøer. Vi bestemte oss derfor for å henvende oss til denne gruppen i første omgang.

I september 2016 fant vi lokaler egnet for å holde åpent to dager pr. uke fra 12:00 – 20:00. Tidspunktene ble valgt da vi erfarte at mange menn med minoritetsbakgrunn samler seg i Grønlandsområdet i tidsrommet, men uten andre tilbud enn kafeer og uteområder. Vi ansatte to menn med somalisk bakgrunn som prosjektmedarbeidere i 40% stilling som fikk i ansvar å drive stedet i samarbeid med prosjektleder. Stedet fikk navnet «Aktivitetshuset Neven», heretter omtalt som «Neven». Vi tilbød, kaffe, te og litt snacks til de besøkende og startet opp med temakvelder, informasjonsmøter, kurs og individuell veiledning. Vi kjøpte inn spillekort, dart og sjakkspill og det ble raskt et populært sted å komme til.

Samtidig søkte vi og fikk innvilget finansiering til et treårig prosjekt fra juni 2017 til juni 2020 fra Stiftelsen DAM (den gang Ekstrastiftelsen). Grunnet koronasituasjonen ble en del av midlene overført til høst 2020, og det er derfor perioden juni 2017 til desember 2020 som ligger til grunn for denne rapporteringen.

Sluttrapporten søker å svare på følgende; «Har PMV i løpet av perioden lyktes med å skape et godt fungerende aktivitetshus samt etablert et meningssskapende og relevant møtested for menn med minoritetsbakgrunn?»

2. Målsetting og målgruppe

2.1 Målsetting

Hovedmålet med prosjektperioden var å etablere et godt fungerende aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn i Oslo. I tillegg hadde vi som delmål/effekt mål å bedre levekår blant menn med innvandrerbakgrunn i Oslo og forsterke deres deltagelse i samfunnet. Vi ønsket å styrke samarbeidet mellom private og offentlig integreringstiltak, og utvikle «Neven» til å bli en supplerende virksomhet som kunne støtte arbeidet for bedre integrering og inkludering av menn i Oslo.

2.2 Målgruppe

Da pilotprosjektet ble startet opp var målgruppen definert som nyankomne menn og menn med lite utdanning. Etter hvert som prosjektet kom i gang forsto vi at det var en annen målgruppe som hadde større behov for et nettverk- og aktivitetstilbud, nemlig menn med *lang* botid og lite utdanning. Kartleggingen som ble gjort i mars 2019 bekrefter at det er menn med lang botid i Norge og med varierende utdanning og arbeidserfaring som hovedsakelig benytter seg av Neven. Besøksregistreringen for høsten 2019 viser at det har vært mellom 10 og 60 deltakere innom hver åpningsdag, men stort sett rundt 40 besøkende. De har en aldersspredning fra 25-65 år og mange har bodd lenge i Norge (over 16 år). Rundt 80 menn kommer innom i måneden, hvorav 40

er regelmessige deltakere. Mange av de er uten arbeid, bor alene og oppgir at de er ensomme. Tilbudet skulle, ifølge prosjektbeskrivelsen, være åpent for alle. Selv om det etter hvert er flere nasjonaliteter representert, er det sterk overvekt av somaliske deltakere. I løpet av prosjektperioden har deltakere fra andre land, som Irak og Eritrea, også besøkt Neven. Vi har som mål å inkludere flere språkgrupper slik at det på sikt kan bli et internasjonalt aktivitetshus for menn. Gjennom samarbeid med organisasjonen FOREM (Nasjonal organisasjon for etniske minoritetsmenn), en mannsorganisasjon for samtalegrupper og selvhjelpsstrategier som møtes på Neven to kvelder i uken, utvides nettverket ytterligere.

Siden mars 2019 utvidet vi til tre dagers åpningstid. De utvidede åpningstidene ble muliggjort gjennom hjelp fra frivillige, og vi har laget en frivillig turnustjeneste for vertskaps-tjeneste på Neven.

3. Prosjektgjennomføring

Ideen vår var å skape en lavterskel sosial møteplass med enkel servering, tilbud om ulike aktiviteter, tilgang på informasjon, veiledning og brobyggende tjenester ved utfordringer i møte med livet i Norge og det norske velferdssamfunnet.

Vi har på de fleste områder lyktes med vårt prosjektmål, noe som blir understreket i den eksterne evalueringen som ble gjennomført i 2019. Vi hadde en drøm om et enda større «Verksted» ved utgangen av 2020, i samarbeid med flere organisasjoner og i bedre egnede lokaler enn de vi fant i 2016.

I denne delen av rapporten vil vi beskrive de mer organiserte aktivitetene som har foregått på Neven. I tillegg til organiserte aktiviteter har det vært mange spontane aktiviteter hvor musikere har laget små musikkverksteder, tematisering av internasjonale nyheter og debattverksteder samt verdialoger og samtaler om hverdagsliv og utfordringer i Norge kontra hjemlandet har blitt delt. Det har vært et sted hvor tilbakemeldingene er at folk opplever å ha blitt tatt vare på og blitt sett. Enkelte av de organiserte aktivitetene på Neven arrangeres i samarbeid med 5 andre relativt store

prosjekter på PMV: «Vold i nære relasjoner», «Arbeid mot negativ sosial kontroll», «Tillit mellom minoritetsfamilier og barnevern», PMVs rusforebyggende arbeid og et prosjekt rettet mot seksuelt overførbare sykdommer.

3.1 Møteplass, domino, sjakk og kortspill

Først av alt er Neven en møteplass hvor personer kommer innom, får seg en kopp kaffe eller te, kanskje får de seg litt å spise, slår av en prat og setter seg ned og spiller med en bekjent eller andre som er tilstede. Etter 3,5 år er det mange som har skaffet seg en større omgangskrets og flere sier at de har funnet seg nye venner og er mindre isolert enn før. (Vi har holdt åpent i 4,5 år, men i 2020 har lokalene vært stengt siden 12. mars og aktivitetene er endret). Våre prosjektmedarbeidere og frivillige brobyggere tilrettelegger for en god atmosfære i et trygt fellesskap, og det har aldri vært noen større konflikter i løpet av årene stedet har holdt åpent.

3.2 Den grønne Neven:

I 2018 startet vi opp «Den grønne Neven» med utvikling av en pallerammehage som var et inspirerende og vellykket prosjekt. Hagen ga oss en konkret aktivitet å samles om og mange av de som deltok hadde selv kjennskap til jordbruk og primærnæring fra det landet de kommer fra. Prosjektet har også gitt grunnlag for gode diskusjoner om dyrking i hjemlandene kontra dyrking i Norge.

Både de ansvarlige for såing - planting - vanning - innhøsting og brukere av senteret ble ivrig opptatt av markens grøde og hadde samtaler rundt hvordan det vokste. Det ble ofte vurdert og funnet fagstoff som kunne svare på hvorfor det ikke vokste som de hadde forventet at det skulle gjøre. Vi høstet inn det vi dyrket og inviterte til en felles innhøstningsfest i bakgården. I 2019 videreførte vi prosjektet på egenhånd. Det første året hadde vi fått veiledning av en som arbeider med skolehagene i Bydel Gamle Oslo. Det ble noe mindre vekst andre året. Om det var fordi vi ikke hadde gjødslet jorda eller om sommeren 2019 var kjøligere enn 2018, vet vi ikke. Det vi har erkjent er at bakgården i tilknytning til Neven-lokalene, der pallerammene står, er for mørk til å

oppnå de beste resultatene uansett. Vi har dermed gått over til dyrking av poteter og planter som trives i skygge. Alle som har vært med i prosjektet har også både bidratt med og utvidet egen kunnskap om dyrking.

3.3 Bonsaitrær

Da mange har vært svært fornøyd med «Den grønne Neven» og dyrkingen startet vi opp et Bonsaitre-prosjekt vinter 2020 med en frivillig som har jobbet med Bonsai-trær i over 20 år. Vi har flere trær som venter på å utvikle seg, skifte potte, klippes igjen mm, men som så mye annet er også denne aktiviteten satt på vent grunnet koronasituasjonen.

3.4 Aktivitetsgruppe for fedre og barn

Etter deltagelse i foreldreveiledningsprogram; ICDP kurs (International Child-Development Program) er det flere fedre som ønsker å få bedre rammer for såkalt «kvalitetstid» med sine barn. En av våre frivillige har samlet en gruppe som ønsker å være med i en slik fedregruppe. De hadde to samlinger høsten 2019 for å planlegge aktiviteter. De ønsker å møtes på PMV noen ganger i året sammen med sine barn, og gjøre ulike aktiviteter sammen, eksempelvis; hytteturer, badeland, svømmeopplæring, besøk på Tusenfryd, tur med båt til Hovedøya mm. Flere av fedrene som deltok hadde gjennomført foreldreveiledningskurset ICDP på Neven, og ble inspirert av dette. Vi har dessverre ikke fått gjennomført disse aktivitetene videre, grunnet Koronasituasjonen. Da vi har opprettholdt kontakt og nettverk ligger alt til rette for å gjenoppta aktivitetene etter pandemien.

3.5 Aerobic og fysisk trening

En av våre frivillige brobyggere er utdannet aerobic instruktør og startet opp en aerobicgruppe høsten 2017. Det viste seg imidlertid vanskelig å rekruttere til gruppen. Den ble gjennomført med to til tre deltagere fire ganger, hvorpå vi avsluttet gruppen. Flere menn ønsker imidlertid svært gjerne å trene i treningsstudio, noe svært få har

økonomisk mulighet til. Vi har kontaktet KLP-forsikring med lokaler i Barcode som har treningsstudio for egne ansatte. Vi leier treningslokalene i bygget til en av våre kvinnegrupper, men dessverre har de ikke kapasitet til å tilby oss ytterligere tid for bruk av lokaler for en treningsgruppe med menn. Vi har pr. 2020 ikke fått til en organisert treningsgruppe, og synes dette er synd. Ikke minst på grunn av den helsesituasjonen en del av brukerne befinner seg i. helsesykepleier har oppfordret sine klienter til å benytte seg av de mange uteapparatene som finnes rundt omkring i Oslo sentrum, og hun har oppfordret til turgåing og gitt dem kostholdsrad.

3.6 Svømming

Vi hadde en svømmegruppe som møttes flere ganger, og som ble ledet av en frivillig. Gruppen på syv menn møttes på Tøyenbadet fra januar til juni 2019. Grunnet kostnadene for bruk av basseng måtte aktiviteten avsluttes etter seks svømmetreff. Flere av brukerne av Neven kan ikke svømme og de ønsker både svømmeopplæring – og trening. Ikke minst for å kunne dra i bassenget med sine barn og barnebarn. I flere familier benytter kvinnene seg ikke av offentlig bad, grunnet verdisyn, så flere menn ønsker å ta ansvar for denne delen. Vi erfarer årlig drukningsulykker i innvandremiljøer og ser svømmeopplæring som en svært viktig aktivitet. Grunnet mangel på svømmehaller i Osloområdet og høye utgifter ved leie, har vi dessverre måttet avvente mer organiserte tilbud om svømmekurs for Neven-deltagerne.

3.7 Et fredelig familieliv

I samarbeid med Leoul Mekonen gjennomførte vi i 2019 fem dialogseminarer med tematikken vold i nære relasjoner. Mekonen, som til daglig er studieleder i RBUP ØST, leder denne seminar-rekken på oppdrag fra Stiftelsen Amatheia som prosjektleder. Vi startet opp en ny gruppe i 2020, men fikk bare gjennomført tre samlinger før korona-lockdown.

3.8 ICDP og foreldreveiledning

I møte med brukerne av Neven fikk vi raskt en forståelse av at mange sliter med familielivet sitt. Enkelte problematiserte at de hadde lite eller ingen kontakt med barna i etterkant av skilsmisser, og opplever det norske systemet som høyst urimelig når de må gi alle rettighetene til kvinnene ved en skilsmisse. For å imøtekomme mennenes frustrasjon og ønsker har vi tilbudt dem foreldreveiledningskurs slik at de kan få en større forståelse av foreldreskap i et norsk perspektiv. Kursene holdes i tett samarbeid med Enerhaugen familievernkontor, og flere menn tar opp utfordringer i skilsmissesaker og deres rettigheter som fedre, som familievernet har god kunnskap om. Vi har gjennomført fire foreldreveiledningskurs i samarbeid med Enerhaugen, og har henvist flere familier til dem for å få veiledning i utfordrende familiesituasjoner.

3.9 Helsekonsultasjoner

Relativt raskt så vi et behov for å utvikle et aktivitetstilbud med helserådgivning for brukerne av Neven. I samarbeid med PMVs helsesykepleier og gestaltterapeut etablerte vi derfor i 2018 et lavterskeltilbud for helsekonsultasjoner. En dag i uken tilbyr hun samtaler og helsekonsultasjoner. Tjenesten har utviklet seg til å bli svært ettertraktet og det står oftest deltakere i kø med ønske om å benytte seg av tjenesten. I 2018 oppsøkte 50 unike personer tilbudet og det ble utført til sammen ca. 100 helsekonsultasjoner. I 2019 hadde antallet økt til 164 unike klienter og 204 konsultasjoner.

Fram til nedstengingen 12. mars ble det registrert 28 unike klienter med til sammen 43 helsekonsultasjoner. Etter 13. mars ble Neven stengt og tjenesten fortsatte pr. telefon, da hovedsakelig knyttet til spredning av koronainformasjon. Fra mars til desember ble 122 menn kontaktet og veiledet av helsepsykepleieren gjennom digitale medier og telefon.

3.10 PMVs veiledningstjeneste

Det er mange personer som oppsøker Nevens veiledningstilbud, en brobyggertjeneste tilpasset tverrkulturell kommunikasjon som ble etterspurt fra begynnelsen og igangsatt

aktivitetshuset Neven åpnet. Veiledningsbehovene handler om ulike utfordringer i møte med det norske velferdssystemet, ofte saker knyttet til NAV, bolig, UDI, økonomi, barnevern etc. Fra vår 2017 til desember 2020 hadde vi individuell brobyggende veiledning med rundt 70 menn. I denne form for veiledningstjeneste arbeider vi i team, en fast ansatt veileder fra PMV og en eller flere prosjektansatte på Neven møter den som oppsøker oss for veiledning, for sammen å finne gode måter å håndtere og finne alternative løsninger for utfordringene klienten står i.

3.11 Informasjonsmøter og eksterne besøk

Det er flere personer som er interessert i å få mer informasjon om Aktivitetshuset Neven, og vi får stadig besøk av eksterne organisasjoner, skoler, forskere, andre virksomheter og studenter som ønsker å besøke senteret. NAV har vi ofte kontakt med, og de henviser stadig personer til oss som de tenker har godt av å knytte seg til et nettverk. Vi har en gang i året hatt besøk av medisinstudenter fra UiO i deres skolering knyttet til migrasjonshelse, og flere ganger har vi hatt HIV informasjon med påfølgende hurtigtesting for hiv-virus. Helseesykepleier fanger opp informasjon om de vanligste helseutfordringene blant deltakerne og inviterer inn eksterne organisasjoner og fagkyndige til å snakke om aktuelle temaer knyttet til de besøkendes helseutfordringer. Diabetesforbundet har blant annet vært innom flere ganger da mange av mennene sliter med diabetes. Vi har også ved flere anledninger hatt møter med uteseksjonen, politi og UDI ansatte. I april 2018 kom programleder i NRK Leo Ajkic til Neven for å intervju menn om inkludering, utenforskap, arbeidsløshet og deres skjulte ressurser, og Neven-deltagere ble dermed en del av Ajkics TV serie URO.

3.12 Temalunsjer

Da vi både erfarte høy interesse fra Neven-deltagerne og stor pågang fra ulike fagfelt, som ønsket informasjonsdeling og dialoger med Neven-deltagerne etablerte vi faste tidspunkt for tematilbud fra høst 2019. Her organiserer vi enkel servering og inviterer eksterne til dialog og informasjon. Det har fungert svært godt og det viste seg å være

positivt å legge noen faste tidspunkt for kunnskapsformidling. Temalunsjene har belyst og drøftet alt fra demokratiet i Norge til hvordan man kan etablere egne foretak, som eksempelvis matbod på Melafestivalen. Maks grensen på lunsjene har vært 15 personer, og det har vært fullt oppmøte alle gangene.

3.13 Planlagte aktiviteter

Alle ideer til aktiviteter og informasjonsmøter hentes fra deltagere og gjester som aktivt bruker Neven. Det er deres behov vi i aller størst grad ønsker å imøtekomme. Derfor er det også til enhver tid aktivitetsplaner under arbeid og i utvikling. Vi er avhengig av samarbeidspartnere som kan komme til Neven og stille med egne ressurser enten frivillig eller betalt av egen arbeidsgiver, da Nevens økonomi er begrenset til leie av lokalene og lønn til prosjektmedarbeidere. Vi beskriver i det følgende noen av de planlagte aktivitetene som ikke enda er realisert, men som vi håper å kunne videreutvikle etter korona-perioden;

- Aktiviseringskurs med NAV. Vi har gjennomført fire dialogmøter mellom Neven-gjester og NAV-ansatte. Disse vil vi videreutvikle til aktiviseringskurs.
- Snekkerverksted. Vi har vært i kontakt med Que Vadis og Tøyen skole for eventuell leie av sløydsal/verksted for om mulig å kunne starte opp en «håndtverkergruppe». En møbelsnekker med kompetanse på restaurering av møbler var villig til å holde et kurs om dette for interesserte Neven-deltagere. Dessverre fikk vi dette ikke i gang grunnet både økonomi og mangel på lokaler, men vi har fortsatt dette som et mål. Høst 2019 fikk vi en frivillig som ønsket å ta på seg ansvaret for å jobbe videre med en «håndtverkergruppe». Det var planlagt oppstart våren 2020, men ble avlyst grunnet koronasituasjonen.
- Vi har også etablert kontakt med en frivillig syerske som vil vurdere mulig sykurs på Neven. Dette er også korona-utsatt.
- Vi hadde alt klart for et kokkekurs i hverdagsmat på Neven våren 2020. Oppstart skulle være etter at vi hadde hatt besøk av Stamhuset og prosjektleder Elizabeth Kloster 11. mars. Hun snakket om hvordan Stamhuset hadde startet en matbod; Casa Mexico på Vippen. Både deltagere og en av de frivillige brobyggerne ved Neven, som forøvrig er kokk, ble svært inspirert av temamøtet. De planla mulig matbod til feiringen av 17. mai

og et lignende tiltak under Melafestivalen i august 2020, men dette ble også utsatt grunnet korona.

4. Samarbeid

Den store interessen for Neven har også ført til at vi har styrket kontakt med flere organisasjoner og virksomheter. Enerhaugen Familievernkontor har vi et veletablert og gjensidig samarbeid med hva gjelder både familieveiledning, ICDP-kurs og individuell klientveiledning. Vi har et tett samarbeid med Stiftelsen Amatheia og prosjektleder Leoul Mekonen om ulike kurs og informasjonsmøter, med særlig fokus på kulturelle forståelser av familieliv, mannsrolle, farsrolle og sosial kontroll. Vi har i løpet av prosjektperioden flere ganger hatt besøk av uteseksjonen og politiet for temalunsj og informasjon vedrørende rus, kriminalitet og det norske retts-systemet. I mars 2019 var Neven medarrangører i en konferanse om fedreskap i Norge som ble holdt i Rabitamoskeen. De andre medarrangørene var; Det islamske Forbundet, SalTo, Politiet og Oslo Extra Large. Vi startet også opp et samarbeid med NAV Sagene og NAV Gamle Oslo som stilte seg til disposisjon for informasjon om NAV og samtaler med Neven-deltagerne. I 2019 hadde vi i all hovedsak kontakt med NAV gjennom vårt klientarbeid, og det mer formelle samarbeidet ble ikke videreført da det var vanskelig å finne en hensiktsmessig samarbeidsplattform. Derimot henviser NAV flere brukere som trenger et aktivitetstilbud til Neven og i fire saker har vi samarbeidet om vurdering av arbeidsevne ved at klienter fra NAV har «arbeidet under observasjon» på Neven i kortere perioder som et ledd i vurderingen.

5. Tidsplan og begrunnelse for eventuelle avvik eller endringer i prosjektet

Fram til desember 2019 var det lite avvik i prosjektgjennomførelsen, men koronasituasjonen har forandret dette bildet. Vi har to delmål som ikke har blitt

muliggjort av flere årsaker; å finne et bedre og mer egnet lokale for Neven-aktiviteter samt å utvikle et eget «Neven produkt». De to delmålene henger til dels sammen, da vi har sett for oss at Neven-produktet skulle formes i et egnet verksted. Slike lokaler har vi enda ikke funnet grunnet både mangel på lokaler og finansieringsmuligheter.

5.1 2020 og COVID 19

Vi åpnet opp Neven 8. januar 2020, og begynte i uke 3 å planlegge årets aktiviteter. Prosjektmedarbeiderne rekrutterte deltagere til både Bonsaitre-aktiviteten og til kurs i hverdagsmatlagning. Videre var en gruppe klar for å delta i en kursrekke om Vold i nære relasjoner som vi hadde planlagt i samarbeid med Leoul Mekonen

I januar 2020 inviterte vi til et planleggingsmøte for aktuelle temaer for vinterens temalunsjer. Vi hadde klargjort og forberedt temalunsjene fram til påske. Vi gjennomførte tre av disse temalunsjene før nedstenging 12. mars 2020. I januar hadde vi et møte med en frivillig kokk om en kursrekke i hverdagsmatlagning, og planla å starte opp kurset etter at vi hadde hatt besøk av Stamhuset og prosjektleder Elizabeth Kloster 11. mars om oppstart av en egen matbod. Vi ble også kontaktet av en person som ønsket å jobbe som frivillig på Neven. I inntakssamtalen kom det fram at han var en dyktig Bonsaitre-skjærer, noe som kunne føye seg godt inn i videreutviklingen av prosjekt «den grønne Neven» der mange Neven-deltagere viste stor interesse for dyrking og planting. I håp om en gradvis og kontrollert gjenåpning fra korona-lockdown høsten 2020, startet vi en liten gruppe med Bonsai-tre entusiaster som gjennomførte tre samlinger før den nye nedstengingen. Trærne er vannet, fulgt opp og pleid siden november 20, og vi venter alle på at Neven skal kunne åpne for å fortsette denne og flere aktiviteter.

5.2 Grønlandsvandring

Etter nedstenging 12.mars 20, erfarte vi raskt de store utfordringene for ulike minoritetsgrupper knyttet til å forstå og etterleve korona-restriksjonene.

PMV har gjennom flerkulturell virksomhet i mange år bygget opp tillitt i innvandrernettverk som nå har vist seg avgjørende for å lykkes med god innpass og gjennomføring av informasjonsformidling knyttet til koronasituasjonen. Neven har gjennom prosjektperioden også etablert tillitsrelasjoner som har gjort det mulig å følge opp mange av de som hadde vanskelig for å forstå korona-restriksjonene. Nevens deltagere og klienter tilhører grupper av befolkningen som har mangelfulle digitale og språklige forutsetninger for å nå gjennom eksisterende informasjonskanaler.

Da vi grunnet smittevernhensyn ikke lenger kunne invitere inn i Nevens eller PMVs lokaler fant vi det rimelig å starte en oppsøkende tjeneste ute i gatene rundt Grønlandsområdet (bydel Gamle Oslo) der mange av Nevens gjester oppholdt seg. Vi så tidlig at det var stor usikkerhet, ensomhet, informasjonsmangel og antydninger til for store ansamlinger av folk på kafeer og i bakgårder rundt på Grønland. Vi erfarte at både misvisende informasjon, konspirasjonsteorier og manglende kunnskap florerte internt i flere minoritetsmiljøer. Det har vært avgjørende for å avverge mange risikosituasjoner og større personansamlinger uten smittevernhensyn, at Nevens ansatte har en særlig kunnskap om de ulike kulturelle kodeksene for å nå ut med informasjon.

Denne omdreiningen av prosjektet kalt «Grønlandsvandring» på bakgrunn av Korona-situasjonen, har i praksis handlet om to til tre vandringar i uken gjennom hele 2020. Det er prosjektmedarbeiderne ved Neven som utgjør det oppsøkende teamet og utfører Grønlandsvandringen med koronainformasjon og tilbud om brobygger-tjenester. De innehar egen migrasjons-kompetanse og behersker somali. Alle er godt kjent og trygge ressurspersoner i de somaliske nettverkene. Teamet har derfor fortrinn i å kunne gi korrekt, muntlig informasjon på eget morsmål. Med lang erfaring innen tverrkulturell kommunikasjon, brobyggervirksomhet og kompetanse innen minoritetshelse og tabubelagt tematikk har prosjektmedarbeiderne kunnet dele den stadig omskiftende og uforutsigbare informasjonen om korona-situasjonen, smitterisiko, restriksjoner og anbefalinger til mennesker som ikke innhenter adekvat informasjon på annen måte. Rundt 120 Grønlandsvandringar ble gjennomført gjennom 2020.

6. Metoder

Som i all virksomhet i PMV tar også Aktivitetshuset Neven metodisk utgangspunkt i brukermedvirkning, empowerment og flerkulturell frivillig brobyggervirksomhet. Hele konseptet er fundert i brukernes egne erfaringer og tilbakemeldinger om sine livsopplevelser og utfordringer som migranter i Norge. Aktivitetene og dialogtematikken på Neven springer ut fra ideer brukergruppen selv melder interesse for. Det utgjør en hermeneutisk utvikling av ethvert temainnhold og enhver aktivitet. Empowerment som myndiggjørende metodikk gir gjester og deltagere ansvar og mestringserfaringer. Noen av aktivitetene er også løftet inn i prosjektet på bakgrunn av PMVs generelle informasjonsarbeid.

Rekruttering til denne type organiserte aktiviteter krever smidig, tålmodig og kultursensitiv kompetanse samt individuell oppfølging av de som melder sin interesse. De prosjektansatte brobyggerne på Neven er uunnværlige i dette arbeidet. I tillegg til de ansatte prosjektmedarbeiderne har også fem av de frivillige medarbeiderne gjennomført Tverrkulturelt Brobyggerkurs, et 40 timers-program for frivilligtjeneste i regi av PMV. Gjennom sin tilstedeværelse og grunnleggende tillit til brukerne av Neven, lykkes de unikt med rekruttering av målgruppen til deltagelse i aktivitetene. Det tilrettelegges for gode, konstruktive og kompetanse-utvekslende dialoger når vi inviterer eksterne inn til samtaler rundt et tema.

Vi har til sammen 10 frivillige på Neven pr. nå og arbeider hele tiden med utvidelse av den frivillige staben. Frivillighet har økt for hvert år som har gått, og blant annet muliggjort utvidelse av åpningstidene. I løpet av prosjektperioden har vi registrert sammenlagt rundt 8000 frivillig-timer.

I mars 2019 gjennomførte vi en spørreundersøkelse vedrørende hvem brukerne av Neven er. I tillegg til dette har vi gjennomført dybdeintervjuer med seks av de faste brukerne av aktivitetshuset. Dybdeintervjuene bekrefter det vi stadig får tilbakemelding om fra miljøet, Nevens kontinuitet, forutsigbarhet og klan-nøytralitet har hjulpet flere ut

av isolasjon, de melder at de endelig har et trygt, raust og meningsfylt sted å gå til. Ikke minst i møte med klienter får vi sterke tilbakemeldinger på viktigheten av tilbudet. Vår helsesykepleier fikk fortalt av en klient at han tidligere opplevde å bli uglesett og stigmatisert som en av «de late somalierne på Grønland», «men nå har vi endelig et sted å gå til», forteller han. I planleggingen av et NAV kurs bekreftet NAV-tiltaks konsulent at hun gjenkjente enkelte av Neven-brukerne og at de tidligere har vært inn og ut av ulike tiltak, men aldri har fått tilbud om - eller tilslag på en jobb. Mange har svake skrive- og leseferdigheter, både norsk og opprinnelsespråk, de mangler skolegang og finner ikke en plass innenfor de norske kompetanse- og kunnskapskravene for arbeidslivet.

7. Resultater, vurdering av resultat- og effektmål

I november 2019 gjennomførte Kathrine Lønvik og Frode Eick i Seksjon for Fag- og tiltaksutvikling i Kirkens Bymisjon en ekstern evaluering av Aktivitetshuset Neven. Helt avslutningsvis skriver de;

Neven er en svært viktig møteplass og arena for en gruppe som er stigmatisert og sosialt ekskludert fra store deler av samfunnet. Ingen andre kjente hjelpetiltak har klart å opparbeide en tillitsbasert og inkluderende arena på tvers av klan-, politisk- eller religiøs tilhørighet før. Mange nevner både prosjektlederens og medarbeidernes egnethet og stil som nøkkelfaktor for å ha klart dette. Vi håper denne evalueringen kan bidra i en diskusjon om hva Neven er for noe i dag og hva den skal være i fremtiden (Evaluering Aktivitetshuset Neven s. 11)

På bakgrunn av denne evalueringen og våre egne erfaringer mener vi at prosjektgjennomføringen har gått etter planen og at vi har nådd målet for prosjektet. Vi har klart å etablere et samlings- og nettverkssted for menn som har vært vellykket og involvert mange personer, både brukere og samarbeidspartnere. Organisasjonen FOREM (Nasjonal organisasjon for etniske minoritetsmenn) benytter lokalene to dager pr.uke. Slik blir lokalene fylt med aktiviteter alle ukedager. FOREM favner også en litt annen gruppe menn enn PMV, og vi ser at et bredere nettverk knytter seg til aktivitetshuset gjennom dette samarbeidet. Tilbakemeldingene fra minoritetsmiljøene,

så vel som samarbeidspartnere og representanter fra forvaltningen og det norske hjelpeapparatet, er at Neven er et sårt tiltrengt tilbud som inkluderer en gruppe menn med minoritetsbakgrunn som lett faller utenfor. Vårt tilbud gir flere ensomme noe å gå til og det bidrar til å bedre levekårene blant menn med innvandrerbakgrunn i Norge, som er et delmål i prosjektet.

8. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Problemstillingen innledningsvis var om PMV i løpet av prosjekt-perioden har lyktes med å skape et godt fungerende (og verdiskapende) aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn og med det etablert et relevant aktivitetstilbud og møtested for gruppen. Vi mener å ha oppnådd etablering av dette i Neven, det er et stort behov for tilbud som dette spesifikt rettet mot menn som har innvandret til Norge.

Vi arbeider derfor aktivt for å finne god og forutsigbar finansiering for videreføring etter prosjektperioden. Det er ønsket å etablere Aktivitetshuset Neven som et varig tilbud for menn i bydel gamle Oslo. Neven er et tydelig supplement til det offentlige tilbudet og unikt i sin karakter. Vi håper på sikt å få utvidet både tilbudet og brukergrupper samt åpne for flere samarbeidspartnere, slik at vi kan videreføre Neven etter prosjektslutt i 2020. Gjennom vår brobyggervirksomhet motiverer vi personer til deltakelse i samfunnet, og Neven er et viktig supplement i arbeidet for bedre integrering av menn med minoritetsbakgrunn i Oslo.

9. Vedlegg

Evaluering «Aktivitetshuset Neven» Kathrine Lønvik og Frode Eick Seksjon Fag- og tiltaksutvikling Nov 2019

Rom for alle

Evaluering «Aktivitetshuset Neven»

Kathrine Lønvik og Frode Eick
Seksjon Fag- og tiltaksutvikling

Nov 2019

Sammendrag

PMV så behovet for styrket innsats for somaliske menn og etter et pilotprosjekt i 2016 fikk de i 2017 midler fra Stiftelsen Dam til et prosjekt hvor målet var å «skape et velfungerende og verdiskapende aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn». I prosjektbeskrivelsen var det lagt opp til en evaluering av prosjektet, som er gjennomført høsten 2019.

I evalueringen har vi benyttet en kombinasjon av metoder. Vi har fått tilgang prosjektbeskrivelser, sluttrapport fra pilotprosjektet og framdriftsrapporter sendt til Stiftelsen Dam i perioden 2015 til 2019. Vi har også fått oppsummering av en spørreundersøkelse til deltakerne. Vi har brukt deltakende observasjon og intervjuet ansatte, ekstern kursholder og totalt tolv deltakere, som har vurdert, kommentert og kommet med anbefalinger til fremtidig drift av Neven.

De fleste av de som deltar på Neven har bakgrunn fra Somalia, men det er også en mindre gruppe arabisktalende menn der. De har en aldersspredning fra 25-65 år og mange har bodd lenge i Norge (over 16 år). Mange av de er uten arbeid, bor alene og oppgir at de er ensomme.

Nevens viktigste funksjon virker å være «sosial møteplass». De fleste var åpne og fortalte om Neven som et positivt sted å være i en livssituasjon som ellers kan være ensom og monoton, og noen med psykiske problemer. De fortalte at det er viktig for dem å komme dit, og at de som kom der hadde omsorg for hverandre. Dette så vi også ved våre besøk, og vi opplevde inkludering og åpenhet som illustrerende for miljøet. I intervjuene med deltakerne kommer det tydelig frem at de ser på Neven som svært viktig og ofte den eneste sosiale arenaen de har. En av deltakerne hadde bodd i Norge i 27 år før han fant et sted hvor han opplevde å passe inn. På Neven føler de tilhørighet og inkludering. De oppgir at de har blitt kjent med andre menn og flere sier de har fått venner der. De oppgir også at Neven er unik i kraft av at tilbudet er gratis og at en møtes på tvers av klan-, politisk og religiøs tilhørighet. Dette mener de er ubetinget positivt.

Deltakerne ønsker å lære og oppgir å ha fått ny innsikt gjennom kurs og temamøter på Neven. Etter vår vurdering bærer temaene noe mer preg av prosjektmidler og samfunnets idé om hva innvandrere bør lære mer av, enn av hjelp i dagliglivet som hverdagsøkonomi. Lavterskel helsetilbud og veiledningstjeneste oppleves som positivt av deltakerne og er godt brukt. Disse tjenestene oppleves som hjelp i det daglige livet og vurderes også som en brobyggende tjeneste til det offentlige apparatet.

Selv om deltakerne er fornøyde, er lokalene sparsommelige både i størrelse og møblering. Stram økonomi gir seg også uttrykk i hvilke aktiviteter, turer som er arrangert og begrenset åpningstid. Deltakerne oppgir å ha personlig dårlig råd, at de lever begrensede liv på grunn av det og at det er viktig at Neven er gratis. De ønsker å oppleve nye ting som for eksempel å reise på hyttetur og turer i nærmiljøet.

Ettersom Neven er etablert som en trygg og åpen arena kan det være muligheter til å jobbe videre med mer brukerinvolvering og likemannsarbeid for å styrke deltakelsen og oppleve mestring. Mennene er også åpne for å inkludere andre med ulikt kjønn og bakgrunn inn i miljøet.

Neven er en svært viktig møteplass og arena for en gruppe som er stigmatisert og sosialt ekskludert fra store deler av samfunnet. Ingen andre kjente hjelpetiltak har klart å opparbeide en tillitsbasert og inkluderende arena på tvers av klan- og religiøs tilhørighet før. Mange nevner både prosjektleders og medarbeidernes egnethet og fokus som nøkkelfaktor for å ha klart dette.

Innledning

Denne rapporten er en evaluering av «Aktivitetshuset NEVEN». Tiltaket, heretter kalt «Neven», sprang ut fra Primærmedisinsk Verksted (PMV) sitt flerårige arbeid med somaliske menn. PMV så behovet for styrket innsats for denne gruppen og i 2015 fikk de midler fra Stiftelsen Dam (tidligere Extrastiftelsen) til et ettårig pilotprosjekt, hvor målet var å «skape et velfungerende og verdiskapende aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn. Tiltaket er tenkt som et forebyggende tiltak for å forbedre levekår blant menn med minoritetsbakgrunn som har liten eller ingen utdanning»¹.

Etter endt pilotperiode klarte PMV å opprettholde aktiviteten med redusert finansiering, men fikk igjen midler fra Stiftelsen Dam til et treårig prosjekt fra sommeren 2017 til sommeren 2020.

I prosjektbeskrivelsen er det lagt opp til en evaluering av prosjektet «for å få forankret aktivitetshuset med ny finansiering for å sikre videre drift etter at prosjektperioden er over». Seksjon Fag- og tiltaksutvikling har gjennomført denne, på oppdrag for PMV, og belyser styrker, begrensninger og mulige forbedringspotensial med tiltaket.

Metode

I evalueringen har vi benyttet en kombinasjon av metoder. Vi fikk tilgang prosjektbeskrivelser til pilot- og hovedprosjekt, sluttrapport pilot og framdriftsrapporter sendt til Stiftelsen Dam i perioden 2015 til 2019.

Vi har også fått oppsummering av en spørreundersøkelse til deltakerne, gjort av prosjektleder for tiltaket i mars 2019. Kartleggingen viser sosiodemografisk bakgrunn til de som besøker stedet, og gir et innblikk i både alder, familiesituasjon, jobbtilknytning og botid i Norge. Den viser også hva deltakerne ønsker seg av tilbud og aktiviteter i tiden fremover.

Dokumentstudiene over ble gjort som forberedelse til hoveddelen i prosjektet: intervjuer med ansatte og deltakere av Neven. Av ansatte intervjuet vi prosjektleder, prosjektmedarbeider, helsesykepleier og en ekstern kursholder fra RBUP, som har bidratt i dialogmøter på Neven. Deres innspill har handlet om opplevd inntrykk av deltakernes tilfredshet, samt refleksjoner over tiltaket gjennom prosjektperioden.

Vårt metodiske opplegg innebærer at det først og fremst er deltakerne som evaluerer Neven, i tillegg til deltakende observasjon. Intervjuene med dem vil derfor bli tillagt størst vekt i rapporten. Ved tre besøk i oktober 2019 har vi intervjuet til sammen tolv personer: Ni fra Somalia og tre fra Irak. Vi var på besøk to onsdager (16. og 23. oktober) og én torsdag (31.10), sistnevnte fordi det er da helsesykepleieren var der. Vi har også lagt frem funnene til deltakerne (21.11) for å gi dem mulighet til ytterligere innspill.

Vi har intervjuet totalt tolv stykker, som har vurdert, kommentert og kommet med anbefalinger til fremtidig drift av Neven. Intervjuene hadde en varighet på cirka 15-20 minutter, og innebar korte spørsmål som «Hva er grunnen til at du går på Neven?», «Hva liker du med Neven?», «Hvilke tilbud benytter du deg av?» og «Er det noe du ønsker deg annerledes, i få fall hva?». Vi opplevde informantene som åpne og reflekterende. Alle intervjuene ble gjennomført i Nevens lokaler, tre av dem ble gjennomført med prosjektmedarbeider som tolk, ellers ble det gjort på norsk. Sitatene som er gjengitt er anonymiserte på navn og alder.

---

¹ Prosjektbeskrivelse pilotprosjekt 2015

Hva er «Aktivitetshuset Neven»?

Det er ingen andre tilsvarende tilbud. Vi kan spille kort og drikke kaffe. Ellers går vi ute, men det er veldig kjedelig å gå ute. Har ikke venner, så dette tilbudet er viktig for oss. (Osman, 40 år)

Fra oppstarten har hovedaktiviteten vært å skape en lavterskel sosial møteplass med enkel servering og muligheter for kortspill og sjakk. Tilbudet er gratis og åpent for alle, men var i utgangspunktet spesielt tilrettelagt for somaliske menn. Den siste tiden har det kommet deltakere fra andre land, som Irak og Eritrea.

Underveis i prosjektperioden så prosjektleder behov for å utvikle aktivitetstilbudet med helserådgivning hver torsdag fra 14-16, drevet av en helsesykepleier. I tillegg ble det etablert en veiledningstjeneste med prosjektleder og medarbeidere våren 2017. Sammen med utstrakt kursvirksomhet om blant annet brobygging, kriminalitetsforebygging, foreldreveiledning og vold i nære relasjoner har dette vært et satsingsområde for tiltaket.

Neven har hatt egne lokaler siden september 2016. De startet med å ha åpent to dager i uken og har siden mars 2019 utvidet til tre dager (tirsdager 12-17 og onsdag og torsdag fra 13-20). Organisasjonen FOREM (Nasjonal organisasjon for etniske minoritetsmenn) bruker lokalene mandag og fredag.

Før likte jeg ikke somaliere, nå liker jeg dem. (Salem, 55 år)

Neven blir beskrevet med ulike navn. I rapportene for pilotprosjektet og i prosjektbeskrivelsen til hovedprosjektet (2015 og 2016) kalles tiltaket «Aktivitetshuset NEVEN». I framdriftsrapport mars 2018 er det endret til «Mannshuset Neven» da flere menn syntes det var mer forståelig. I framdriftsrapport mars 2019 beskrives det igjen som Aktivitetshuset «Neven» og som «et godt fungerende aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn». På skiltet ved inngangen står det: «Aktivitetshuset Neven – PMV flerkulturelt mannshus for helse, dialog og utvikling». Inne i lokalene henger det plakater med «Aktivitetshuset Neven - er et sted hvor menn kan møtes og skape noe sammen», og «Aktivitetshuset Neven – et flerkulturelt ressurscenter for menn». Variasjonene kan gi et signal om at det ennå er et prosjekt hvor en prøver ut ulike roller og behov.

Hvem er deltakerne?

Jeg har ikke familie, bor alene. Derfor er jeg ensom, men ikke når jeg er her (Abdi, 50 år)

I framdriftsrapportene kommer det frem at mennene som deltar på Neven i all hovedsak har bakgrunn fra Somalia, men at også en mindre gruppe arabisktalende menn har deltatt i tilbudet det

siste året. De aller fleste deltakerne vi har sett under besøkene har bakgrunn fra Somalia, men også Irak. Tre av de tolv intervjuede har irakisk bakgrunn. Ingen av dem er født i Norge. Flere av de vi intervjuet har bodd i Norge lenge og den lengste i 32 år. Flere har bodd lenge i Norge enn noe annet land.

Kartleggingen fra mars 2019 ble besvart av 58 deltakere, og viser at det er ganske jevn alderssammensetning fra 25-65 år. 43 av 58 menn har bodd i Norge i 16 år eller mer. Halvparten av mennene er enslige. Totalt har mennene minst 89 barn. De har varierende utdanning og arbeidserfaring fra opprinnelsesland og Norge. Mange av dem har deltatt på flere kurs og hatt arbeidspraksis i flere omganger. Kun 17 oppgir at de har jobb i Norge. De andre er enten arbeidsledige, har yrkesskade eller er pensjonerte. Dette er i samsvar med det vi har sett ved besøkene våre på Neven, og de vi har intervjuet hvor to av 12 var i jobb.

I framdriftsrapportene kommer det frem at 80 menn kommer innom i måneden av hvor 40 er regelmessige deltakere. Besøksregistreringen på Neven for høsten 2019 viser at det har vært mellom 10 og 60 deltakere innom hver åpningsdag, men stort sett mellom 30 og 40. Da vi besøkte Neven, var det mellom 20 og 40 menn innom, varierende med hvor lenge vi var i lokalene (1-3 timer).

Hvorfor de deltar på Neven

Sosial arena

Neven er det første stedet jeg har vært hvor det er slikt sted, aldri lignende sted. Jeg sitter bare alene hele tida ellers, men jeg vil ha sosialt. (Asam, 60 år)

Nevens viktigste funksjon virker å være en «sosial møteplass». De fleste vi intervjuet var åpne og fortalte om Neven som et positivt sted å være i en livssituasjon som ellers kan være ensom og monoton. De fortalte at det er viktig for dem å komme dit, og at de som kom der har omsorg for hverandre. Dette så vi også ved våre besøk, gjennom at vi og andre ble tatt godt imot og vi opplevde inkludering og åpenhet som illustrerende for miljøet.

Neven er den eneste plassen hvor jeg treffer noen som snakker samme språk. Jeg liker å ha omsorg og ha noen å snakke med (Nabil, 60 år)

I intervjuene med deltakerne kommer det tydelig frem at de ser på Neven som svært viktig og ofte den eneste sosiale arenaen de har. En av dem oppga at han hadde oppsøkt en annen møteplass, men den var spesielt rettet mot rusavhengige og han ble derfor avvist. Å bli en del av Neven har gitt ham en følelse av tilhørighet og inkludering.

Samtlige vi snakket med oppgir at de har blitt kjent med nye mennesker og flere sier at de har fått venner der. Mange oppgir imidlertid at de ikke oppsøker andre møtesteder eller kaféer når Neven ikke er åpent. Det er ulike årsaker til dette, blant annet at det koster penger andre steder, og at andre steder har fokus på klan, politikk eller religion. Neven fremstår som et slags fristed, en alkoholfri stampub og flere forteller at de holder seg hjemme eller går gatelangs når det ikke er åpent. De opplever det mer tungvint at noen av de skal avtale å møtes utenom Nevens åpningstider.

Det er en bra plass: vi krangler ikke og prater ikke om religion. Vi trenger ikke-religiøse plasser. Folk her er ikke så opptatt av religion (Abbas, 60 år)

At det er klanuavhengig er svært viktig, noe som bekreftes av de som jobber der. På Neven legges det opp til at man møtes som likemenn. Noen mener også det er viktig med en møteplass for somaliere og arabere utenfor moskéen der religion ikke er i sentrum. Selv om Neven er et aktivitetshus for menn, er ikke deltakerne fremmed for å inkludere damer i tilbudet fremover. En deltaker kunne ikke håndhvilse på den kvinnelige intervjueren, men hilste på annen måte og var veldig påpasselig med å forklare at han respekterte henne og at han ikke ville fornærme henne.

Jeg bor alene og det er kjedelig. Her spiller vi kort, drikker kaffe og prater. Vi lager mat noen ganger. Jeg drikker kaffe på kafé én gang i uka, men det er dyrt, det koster 40 kroner. (Jamal, 36 år)

Enkel servering har en sentral plass på Neven, og det står alltid klar kaffe og te som deltakerne kan forsyne seg med. Ved alle fire besøk har noen av dem tatt med seg brød og annen mat for å bidra og dele med andre. Informantene setter stor pris på dette, og flere understreker at det er viktig at det er gratis.

Læringsarena

Her har vi fått informasjon vi aldri hadde hørt før, selv om vi har vært lenge i Norge. (Amir, 60 år)

Målet med Neven er blant annet at det skal være en arena der mennene kan reflektere og lære av hverandre. I den skriftlige dokumentasjonen av tilbudet rapporteres det om utstrakt kursvirksomhet, blant annet brobyggerkurs, foreldreveiledning (IDCP), om forebygging av rus og kriminalitet og diskriminering i arbeidslivet. I tillegg til de ansatte har det vært flere eksterne kursholdere inne fra for eksempel RBUP og Enerhaugen familievernkontor. Det er varierende hvor mange som har deltatt, men på det meste har det vært over 20 stykker (brobyggerkurs og forebyggingskurs om rus og kriminalitet). Tallene sies ikke noe om hvem som deltar eller om det er noen som deltar på alt eller om det fordeles seg over en større gruppe.

I en av foreldreveiledningsgruppene (ICDP) var det en mann fra majoritetssamfunnet med som deltaker. Dette opplevdes positivt fordi det alminneliggjorde noen av utfordringene mennene strever med. Å legge opp til kunnskapsutvikling er noe de som jobber på Neven er opptatt av, blant annet for å gjøre det lettere å navigere i det norske samfunnet. De ansatte har imidlertid erfart at interessen for kursene er varierende, spesielt i starten.

Jeg ble forbanna for at de ikke dukker opp på møter. Prosjektleder

Flere har deltatt etter hvert, men det var en bekymring hos de ansatte at interessen for at et dialogmøte om valg og det politiske systemet i Norge var laber. De hadde håpet å motivere flere til å stemme og forstå mer av norsk politikk, men har heller erfart at mer konkrete kurs appellerer – eksempelvis foreldreveiledningskurs. Bekymringen kan også ses på som en positiv utålmodighet i forhold til at det erfaringsvis tar lang tid for å få deltakere til å stille opp.

Neven har også fått midler av Oslo Kommune til «Den grønne Neven» av Bydel Gamle Oslo der de har dyrket grønnsaker i kasser i bakgården. Flere av respondentene trakk frem at dette hadde vært en positiv erfaring, blant annet fordi de har vært vant til jordbruk i hjemlandet. Dette gjelder spesielt de som kommer fra Somalia.

Første gang vi besøkte Neven (16. oktober) var det en dialoggruppe om kjønnslemlestelse, hvor både menn og kvinner med somalisk bakgrunn deltok. Det hang oppslag oppe om temamøter annenhver onsdag for høsten 2019.

Helsetiltak og veiledningstjeneste

Før satt jeg bare alene, vært syk: har angst og depresjon. Da dette [Neven] åpnet kom jeg meg ut. Veldig viktig for meg å være her. Jeg har ingen andre steder jeg går enn her... Nå går det litt bedre med angsten også. (Amir, 60 år)

Helsetilbudet startet i mai 2017 og består av at helsesykepleier er tilgjengelig på et kontor på Neven to timer hver torsdag. Helsetilbudet startet ved at «vi [prosjektmedarbeiderne] fant ut at det kan være interessant». Det var i begynnelsen knyttet usikkerhet til om mennene ville snakke med en norsk kvinne, men både helsesykepleier og deltakere omtaler dette som et godt brukt og veldig positivt tilbud. I 2018 ble det rapportert om at 50 menn benyttet seg av det. Helsetilbudet var også godt besøk den torsdagen vi var på Neven. De som kommer innom er for det meste faste deltakere av Neven, men også tidvis fra andre - for eksempel drosjesjåfører i det somaliske miljøet. Tema som går igjen i samtalene er diabetes, overvekt, blodtrykk, trening, kosthold og hvordan de har det ellers. Mange har psykiske utfordringer, og forteller åpent om ensomhet og angst fordi de verken er i jobb eller har hatt et sosialt nettverk før de fikk kjennskap til Neven. Denne åpenheten nevnes i intervjuene som et resultat av deltakelsen på Neven og det sosialfaglige arbeidet der.

Veiledningstjenesten med prosjektleder eller prosjektmedarbeidere startet også opp i 2017. Tolv menn oppsøkte veiledningstjenesten på ett år. I intervjuene kommer det frem at selv om noen får veiledning fra de som driver Neven, foregår det også utstrakt veiledning og støtte mellom deltakerne. De sier at de for eksempel deler kontaktinformasjon med tanke på å få seg jobb, hjelper hverandre i Nav-spørsmål og leie av bolig.

Aktivitet

Det hadde vært fint med flere aktiviteter, alle nyttige aktiviteter. (Rami, 54 år)

I tillegg til å være en sosial møteplass og læringsarena, omtales Neven flere steder som et «aktivitetshus». I framdriftsrapportene beskrives flere aktiviteter de har arrangert, som kulturell ettermiddag, fedregruppe med barneaktiviteter, aerobicgruppe og svømmegruppe med varierende oppmøte. Sentralt i lokalet er det også hengt opp bilder fra en nylig arrangert fisketur.

I intervju av deltakerne er de positive til ulike aktiviteter, men få av de har vært med på en aktivitet. I intervjuene har deltakerne vanskelig med å komme opp med aktiviteter de ønsker å gjøre. Noen nevner hytteturer og trekker frem tur til Danmark. Noen ønsker på fisketur eller å lære å svømme, og de fleste understreker viktigheten av å gjøre noe *sammen*.

Kunne like å gå på tur, har angst så jeg tør ikke å gå alene (Amir, 60 år)

Informantene med irakisk bakgrunn er helt tydelige på at de ikke ønsker å være med på aktivitet. For dem er Neven utelukkende en sosial arena, hvor de drikker te, diskuterer politikk og sosialiserer seg med andre.

Tema som kommer opp i intervjuene

Personlig egnethet hos medarbeidere

Alle deltakerne er fornøyde med de som jobber på Neven: prosjektmedarbeidere, helsesykepleier og prosjektleder. Flere skryter av de to prosjektmedarbeiderne at de driver Neven godt, ikke har fokus på religion eller klaner, skaper en hyggelig atmosfære og at det er rent og ordentlig. Begge prosjektmedarbeiderne har bakgrunn fra Somalia, men bare en er født der. I tillegg har de ulik alder. Dette fører til at de har fått litt ulik rolle på Neven og utfyller hverandre godt. Det trekkes fram at tillitsbygging og ildsjeler er viktige suksessfaktorer for å lykkes så godt med prosjektet. Å ha prosjektmedarbeidere fra samme land som de fleste av deltakerne gir tillit og trygghet, og gjør at mange fortsetter å bruke stedet.

Ressurser hos deltakerne

Under intervjuene med deltakerne kommer det frem at de har mange ressurser tross utfordrende liv. I kartleggingen oppgir 10 av 58 deltakere å ha universitets- eller høyskole-utdannelse. Ikke alle har hatt jobb mens de har bodd i Norge, blant annet på grunn av helseproblemer.

Noen har hatt en lang karriere i militæret, noen er opptatt av politiske forhold i opprinnelseslandet, noen jobber og noen liker å lage mat. Det virker også som at de ønsker å bidra til felleskapet. På alle besøkene kom 1-2 personer med brød og mat som skulle deles med de andre.

I intervjuene vi hadde med deltakerne, opplevde vi dem som gode til å reflektere over livet sitt og har en god muntlig tradisjon det går an å utforske. Mange virker åpne og nysgjerrige, men trenger kanskje en «dytt» eller tilrettelegging for å bruke ressursene videre.

Norge

De aller fleste liker seg i Norge, og en del har bodd mer enn halvparten av livet sitt her. På spørsmål om hva de liker ved Norge, nevner mange «fin natur» og «at det er fritt/fred». Selv om deltakerne er ulike med hensyn til alder og botid i Norge har de til felles at de er lite integrert i det norske samfunnet. Mangel på jobb, norske venner, aktivitetstilbud og dårlig råd har gjort flere passive og prosjektlederen for Neven mener ikke alle vet hva det vil si å være aktiv i Norge.

Mange har et nokså begrenset bevegelsesmønster, da de enten er hjemme, på butikken eller på Neven. Å utforske mer av hva Oslo har å tilby på egenhånd appellerer imidlertid lite til dem.

Siden dette er en gruppe som til dels er utenfor norsk samfunns- og arbeidsliv trenger de hjelp til å forstå skjemaer, hvordan de skal gå frem for å få bostøtte, søke jobber osv. Foreldreveiledningskurset og dialogmøter har for eksempel gitt flere en forståelse av norsk barnevern og gjeldende lover og regler.

Målgruppe

Norge er ganske gode på integrering i starten. Vi [Neven] fanger opp de som ikke kommer seg videre etter de tre første årene. Prosjektleder

---

Da pilotprosjektet ble startet opp var målgruppen definert som nyankomne menn og menn med liten utdanning, fortrinnsvis fra Somalia. Etter hvert som prosjektet kom i gang, så de ansatte raskt at det var en annen gruppe som hadde behov for og benyttet seg av tilbudet.

Kartleggingen viser at det er menn med lang botid i Norge og med varierende utdanning og arbeidserfaring som deltar på Neven. Samtlige vi snakket med hadde bodd i Norge i mer enn ti år og én hadde bodd her i over 30 år. Tilbudet skal, jf. prosjektbeskrivelsen, være åpent for alle. Selv om det etter hvert er flere nasjonaliteter representert, er det sterk overvekt av somaliske deltakere.

Måloppnåelse

To av hovedmålene i pilot- og hovedprosjektet var «I løpet av fem år å skape et godt fungerende (og verdiskapende) aktivitetshus for menn med minoritetsbakgrunn» og «bli kjent i miljøet og etablere et relevant sted». Begge disse må sies å være oppnådd, med forbehold om at verdiskapende må forstås bredere enn som materielle verdier.

Prosjektet har flere mål knyttet til integrering i det norske samfunnet, blant annet «forbedre levekår», «forsterke deltagelse i samfunnet» og «sikte mot myndiggjøring». Disse er vanskeligere å evaluere, men siden de færreste har jobb, norske venner eller deltar på aktiviteter ut over Neven, mener vi det er en vei å gå før disse målene kan sies å være nådd. Vi mener imidlertid at Neven har en viktig funksjon i å gjøre deltakerne trygge og inkludert, noe som er viktig på veien mot et mer aktivt og selvstendig liv i Norge. Neven gjør et viktig arbeid for å få til endring på lengre sikt.

Andre mål som «iverksette ungdomsarbeid», «styrke samarbeidet mellom private og offentlige integreringstiltak» og «produsere første produkt i 2019» har vi ikke sett dokumentasjon på.

Deltakernes anbefalinger

Den oftest nevnte anbefalingen er å utvide til å ha åpent fem dager i uka, mandag til og med fredag. Flere sier at de kjeder seg og venter på at Neven skal åpne. De har imidlertid ingen innspill når det gjelder åpningstider, så det kan virke som de er fornøyd med å kunne være der fra 13 til 20.

Utover dette har de få anbefalinger. De virker veldig fornøyd med dagens tilbud, har ganske like svar og ser ikke ut til å ha reflektert over mulige endringer. Selv om de ønsker flere åpningsdager, har de i liten grad ønske om mer «innhold». Det kan tyde på at Neven fyller den viktigste funksjonen for dem:

en lavterskel sosial arena, som er trygt og fritt – både fra klaner, religion og offentlige myndigheter som Nav.

Noen nevner aktiviteter, noe vi tolker som et ønske om å bryte opp en noe monoton hverdag. Å se eller gjøre «noe annet» er viktigere enn spesifikke tilbud som fisketur og svømmekurs.

Refleksjoner

Underveis i evalueringen har vi gjort oss noen tanker om Nevens funksjon i dag og fremover. Disse er med forbehold om begrenset innsikt i PMV sitt arbeid og Nevens historie, og må betraktes som et blikk utenfra. Det er ingen tvil om at tilbudet er viktig og – for noen – nødvendig å ha tilgang til.

Majoritet/minoritet

Mange tidligere tilbud har vært åpent for menn med somalisk bakgrunn, uten at de har benyttet seg av det. Flere organisasjoner har erfart utfordringer med å komme i kontakt med dem. Neven har klart dette, og mye av årsaken er trolig PMVs stilling i miljøet og personlig egnethet hos ansatte som har ansvar for stedet og er i kontakt med deltakerne. At de to prosjektmedarbeiderne har somalisk bakgrunn er positivt, og gir en følelse av «å være lik». Det gjør som sagt at mange har blitt faste gjester. Deltakerne sier de er åpne for større mangfold fra andre nasjonaliteter, deriblant Norge. De viser til positive møter på Neven der kvinner og menn med norsk bakgrunn deltar. På Neven utgjør de med somalisk bakgrunn majoriteten og det snakkes somali i deler av samtalene. Dette har både en inkluderende og ekskluderende effekt avhengig om en kan språket. Om en ønsker en mer flerkulturell møteplass kan det å involvere noen frivillige med ikke-somalisk bakgrunn kanskje bidra i positiv retning.

Medansvar

En annen suksessfaktor kan se ut til å være de frie rammene til Neven, nærmere bestemt at det er et sted menn kan komme til uavhengig av klan, politisk, religiøs eller landbakgrunn. Det er gratis, frivillig og innebærer verken aktivitetsplikt eller arbeidsoppgaver. Det er et lavterskel tilbud, hvor man kan komme uansett dagsform og være fra det åpner til det stenger.

Selv om deltakergruppen er forholdsvis homogen med tanke på landbakgrunn, er det markante forskjeller i både alder, arbeidsmulighet og kapasitet. Det åpner opp for muligheter til å differensiere deltakerinvolvering og arbeid for deltakere med ulik landbakgrunn og som vurderes å være i stand til det. En individuell samtale med deltakerne om interesser og ønsker kan gi en pekepinn på dette.

Å teste ut muligheter for deltakerinvolvering kan også skape mer mestringsfølelse, følelsen av å gjøre noe meningsfylt og øke eierskapet til Neven. Det trenger ikke å være mer enn å hjelpe til å holde det ryddig, ha ansvar for å lage kaffe/te, handle inn mat, ha ansvar for åpning og stenging. At folk trenger å oppleve at en duger til noe kom også frem som viktig under 25 års jubileet til PMV 15.11.19. Det vil kanskje også kunne frigjøre ressurser, til for eksempel å ha flere eller lengre åpningsdager.

Av intervjuene fremkommer det at deltakerne har lite penger, men at de etterspør aktiviteter og setter pris på å ha flere måltider sammen. Vil det være mulig å vurdere felles sparing for å få til disse felles aktivitetene? Felles sparing vil kunne fremme eierskap og felleskap. Organisasjonen [Wevolution](#) har tatt mikrofinanstanken fra India til Skottland og støtter selvhjulpne grupper som sparer sammen og utvikler ferdigheter og produkt som de selger.

De ønsker aktivitet – jeg ønsker guide på Grønland. Prosjektleder

I dag kan det virke som at aktivitetene i stor grad er initiert og organisert av prosjektleder og dels av medarbeidere og at planlagte aktiviteter som snekkerverksted lar vente på seg på grunn av kapasitetsmangel. I våre intervjuer med deltakerne kom de med få forslag til aktiviteter, ut over det som allerede er gjort. Er det mulig å se på arbeidsfordeling og jobbe mer med deltakerne til å se muligheter, danne seg meninger og ta mer eierskap til aktivitetene? Dette kan også etter hvert ha positiv påvirkning på eierskapet til livet de lever. For å få inspirasjon til dette, kan det være en idé å snakke med Batteriet, som har lang erfaring med å stimulere til selvorganisering og likemannsarbeid.

Temamøtene og kursene har etablert seg, men har et mulig utviklingspotensial med tanke på innhold og temaer. Møter som handler om diskriminering i arbeidslivet og kjønnslemlestelse er aktuelle og med godt kvalifiserte foredragsholdere. Det er imidlertid ikke direkte og praktisk aktuelt for alle – et forslag er å ta utgangspunkt i hverdagen og livssituasjonen til de som deltar på Neven. De har for eksempel dårlig økonomi, og hverdagsøkonomi/budsjett osv. kunne kanskje derfor være aktuelle tema. Planlagte norskkurs sammen med kvinner og matlagingskurs kan også være gode eksempler på dette.

Nærmiljø

Selv om deltakerne kommer fra hele byen er Neven viktig for «nærmiljøet», men det virker ikke som deltakerne er spesielt godt kjent i nabolaget. Å gå tur til for eksempel Botanisk hage (mange av mennene er jo opptatt av å dyrke ting), vise fram andre sosiale arenaer for eksempel Bymisjonscenteret, Grønland flerkulturelle seniorsenter og Deichmanske bibliotek på Tøyen kan være eksempler på å utvide den sosiale arenaen. En deltaker nevner at han ønsker å gå tur, men våger ikke alene. Siden Neven er etablert som en trygg base, kan det være muligheter for å utforske andre arenaer som kan bygge på Nevens tilbud eller som de uansett må forholde seg til.

Det kom ingen informasjon om at deltakerne brukte PMV lokalene, medarbeiderne har kontor på Neven og det virker som at deltakerne holder seg for seg selv. Noen deltakere virker å oppleve PMV som en kvinneplass. Med tanke på arealutnyttelse og for å unngå segregering kan en vurdere hvordan disse to fysiske plassene fungerer sammen, hva som er viktig å holde separat, hvorfor og hva som kan fungere sammen.

En annen tanke er å se på hvordan deltakerne på Neven kan engasjere seg i lokalsamfunnet på tross av utfordringer i eget liv. Går det an å koble dem til noe frivillighet? Å få eller være en besøksvenn? Kan de hjelpe til på ulike arrangement – så de både blir kjent i nærmiljøet og får et nettverk? Hva med å få noen til å fortelle om frivillighet – hva det innebærer, og hvilke muligheter det gir?

Avslutning

Neven har en svært viktig funksjon for deltakerne. Det ser vi på hvor mye tid de tilbringer der og hvor mange som er der på fast basis (minst en gang i uka). Først og fremst fungerer den som en sosial arena, som et lyspunkt i et ellers (for noen) ensomt /monotont liv. Neven er et sted der de føler seg inkludert, uavhengig av klan, politikk og religion.

Deltakerne er positive til å lære og oppgir å ha fått ny innsikt gjennom kurs og temamøter på Neven. Temaene bærer noe mer preg av prosjektmidler og samfunnets ide om hva innvandrere bør lære mer av, enn av hjelp i dagliglivet. Av øvrige tilbud er helse- og veiledningstilbudet godt fungerende, med mange som besøker det og setter stor pris på ansatte. Disse tjenestene oppleves som hjelp i det daglige livet og vurderes også som en brobyggende tjeneste til det offentlige apparatet.

Ettersom Neven er etablert som en trygg og åpen arena kan det være muligheter til å jobbe videre med mer brukerinvolvering og likemannsarbeid for å styrke deltakelsen, øke mangfoldet og oppleve mestring.

Neven er en svært viktig møteplass og arena for en gruppe som er stigmatisert og sosialt ekskludert fra store deler av samfunnet. Ingen andre kjente hjelpetiltak har klart å opparbeide en tillitsbasert og inkluderende arena på tvers av klan-, politisk- eller religiøs- tilhørighet før. Mange nevner både prosjektleders og medarbeidernes egnethet og stil som nøkkelfaktor for å ha klart dette. Vi håper denne evalueringen kan bidra i en diskusjon om hva Neven er for noe i dag og hva den skal være i fremtiden.